

A Győri Ítéltábla a Szűcs Péter Ügyvédi Iroda által képviselt **I. rendű, II. rendű és ...III. rendű felpereseknek** a ... jogtanácsos és dr. Gáli Gergely ügyvéd által képviselt **alperes** ellen járadék felemelése iránti perében, a Győri Törvényszék 2016. június 15. napján kelt P.20.215/2014/69. számú ítélete ellen a felperesek által 71. sorszámon benyújtott fellebbezésekre tekintettel meghozta a következő

Í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatva kötelezi az alperest, hogy az elsőfokú ítéletben foglalt marasztaláson túl fizessen meg 15 napon belül az I. és II.r. felpereseknek személyenként 1.960.000,- (egymillió-kilencszázhatvanezer) Ft, a III.r. felperesnek pedig 3.920.000,- (hárommillió-kilencszázhuszezer) Ft tőkét, és ezen összegeknek 2013. szeptember 30-tól a kifizetés napjáig az elsőfokú ítéletben meghatározott mértékű késedelmi kamatát.

A felperesek által az államnak egyetemlegesen fizetendő elsőfokú eljárási illetéket 1.020.000,- (egymillió-húszezer) Ft-ra leszállítja, az állam által viselendő elsőfokú eljárási illetéket 480.000,- (négyszáznyolcvanezer) Ft-ra felemeli.

A felperesek által az alperesnek egyetemlegesen fizetendő elsőfokú perköltség összegét 457.200,- (négyszázötvenhétezer-kettőszáz) Ft-ra leszállítja.

Kötelesek a felperesek egyetemlegesen megfizetni az államnak, az illetékügyben eljáró hatóság felhívására és számlájára 418.100,- (négyszáztizennyolcezer-egyszáz) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket, az ezt meghaladóan feljegyzett 627.100,- (hatszázhuszonhétezer-egyszáz) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Köteles az alperes 15 napon belül megfizetni a felpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 193.600,- (egyszázkilencvenháromezer-hatszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az irányadó tényállás szerint a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság P.20.955/2005/72. számú - a Győri Ítéltábla Pf.III.20.234/2009/4. számú közbenső ítéletével jogerőre emelkedett - közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a felperesekkel

szemben az I.r. felperes terhesgondozásával, a III.r. felperes születésével kapcsolatban III.r. felperesnél fellépő oxigénhiányos állapotért és az ennek következtében III.r. felperesnél kialakult egészségkárosodással kapcsolatos károkért.

A Győri Törvényszék a 31.P.20.955/2005/150. számú ítéletével egyebek mellett kötelezte az alperest, hogy az I-II.r. felpereseknek fizessen meg rehabilitációs többletköltségként havi 24.000 forint összegű járadékot. A Győri Ítéltábla Pf.III.20.199/2012/4. számú ítéletével a rehabilitációs többletköltségként megítélt járadékra vonatkozó elsőfokú ítéleti rendelkezéseket helybenhagyta.

A III.r. felperes a jogerős ítéletben már elszámolt heti két alkalommal végzett gyógytornán túl 2013. március óta további heti két alkalommal DSGM-tornát is végez, melynek költsége alkalmanként 4.000 forint. A gyógytorna alkalmas a III.r. felperesnek az alperes részéről felróható veleszületett mozgásszervi rendellenessége romlásának lassítására.

A III.r. felperest az I. és II.r. felperes SDR-műtétre kívánta vinni, állapotának felméréséhez 2013. január 23-án csípőröntgent készítettek, melynek költsége 12.000 forint volt. A III.r. felperes részére 2015.december 8-án 40.000 forint értékben járást segítő eszközt vásároltak.

A felperesek a ... szám alatti egy szobás lakásban laktak, 2011. február 21-én született második gyermekük, 2013.július 29-én az I-II.r. felperes $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ arányban, III.r. felperes $\frac{1}{2}$ arányban megvásárolta 32.000.000 forint vételárért a ... szám alatti ingatlan 717/1239 tulajdoni hányadát és a ... szám alatti lakóházat. A lakóház nappali-konyha-étkező, 3 szoba, fürdőszoba, háztartási helyiség, spájz és wc helyiségekből áll. A III.r. felperes mozgáskorlátozottságára tekintettel a házat akadálymentesítették, ennek összes költsége 2.365.619 forint volt.

A felperesek módosított keresetükben az alperest 880.000 forint lejárt rehabilitációs többletköltség, továbbá a korábban megítélt 24.000 forint mellett további 32.000 forint havi összegű rehabilitációs járadék,

12.000 forint röntgenvizsgálati költség,

2.365.619 forint házátalakítási többletköltség,

továbbá (tulajdoni illetőségük arányában) mindösszesen 13.065.173 forint házvásárlási költség, valamint 40.000 forint járást segítő eszköz költsége megfizetésére kérték az alperes kötelezését.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében a Győri Törvényszék 31.P.20.955/2005/150. sorszámú - a Győri Ítéltábla Pf.III.20.199/2012/4. számú ítéletével jogerőre emelkedett - ítéletével megállapított, az alperest terhelő rehabilitációs többletköltség megfizetésére vonatkozó kötelezettséget megváltoztatta, az alperest 2013.szeptember 14. napjától kezdődően az I. és II.r. felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára minden hónap 10. napjáig havonta előre esedékesen havi 56.000 forint rehabilitációs többletköltség, továbbá 15 napon belül 1.072.000 forint lejárt rehabilitációs többletköltség és késedelmi kamatai, valamint 2.405.619 forint és ennek egyes részösszegei után eltérő időponttól számított késedelmi kamata megfizetésére kötelezte.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 1.362.000 forint feljegyzett illetéket az államnak azzal, hogy a feljegyzett további 138.000 forint illetéket az állam viseli. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I.r. felperesnek 15 napon belül 274.638 forint szakértői költségben és díjban álló perköltséget.

Kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 15 napon belül 816.000 forint + 220.320 forint áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget, megállapítva, hogy ezt meghaladóan a felek maguk viselik a eljárás során felmerült költségeiket.

Az elsőfokú bíróság a határozatában úgy foglalt állást, hogy a rehabilitációs többletköltség, továbbá a házátalakítás költsége és a járást segítő eszköz költsége címén előterjesztett kereset alapos, míg a

röntgenvizsgálat költsége és a házvásárlás költsége iránti igényt nem ítélte alaposnak. Utóbbi körében álláspontja szerint a felperesek által meghatározott kártérítési igény jogalapja hiányzik. A felperesek azon költségek megtérítésére tarthatnak igényt, amelyek a III.r. felperes egészségkárosodásával közvetlen okozati összefüggésben keletkeztek és ezen költségek kiegyenlítése a felperesek vagyoni hátrányát csökkentik. Ezek körébe azok tartozhatnak, amelyeket az egészségkárosodással kapcsolatban kizárólag az egészségkárosodás miatt kellett kifizetni. Kifejtette, hogy amelyek túlmutatnak az egészségkárosodás miatt felmerülő költségeken (felperesi családtervezés, anyagi lehetőségeik), nem érvényesíthetők kártérítési igényként.

Az alperesnek felróható egészségkárosodástól független döntése volt az I-II.r. felpereseknek az újabb gyermek vállalása és az ezáltal megnövekedett lakótér-igény. A lakótérben tornaszoba kialakítása az I. és II.r. felperes anyagi lehetőségéhez kötődött, de szintén nem állt közvetlenül összefüggésben a III.r. felperes alperesnek felróható egészségkárosodásával.

Az okozati összefüggés hiányán túl az elsőfokú bíróság azon indokkal is megalapozatlannak ítélte az ezirányú kereseti kérelmet, mert álláspontja szerint az olyan vagyontárgy megvásárlásával kapcsolatos kiadás, amely nem kizárólag az egészségkárosodással kapcsolatban merült fel, és amely a III.r. felperes nevelésén-ellátásán túli célokat is szolgál, nem képezheti kártérítési költség alapját. Amennyiben a lakásvásárlás szükségesnek és indokoltnak tekintendő lenne a III.r. felperes egészségkárosodása alapján, úgy akkor minősülhetne kártérítési igény alapjának, amennyiben a felperesek valamely más kiadás helyett fordították vagyonukat a házvásárlásra, vagy esetleg a lakásvásárlással kapcsolatos kölcsön felvételének költségeit vagy egyéb költségeiket érvényesítenék.

Az I-II.r. felpereseknek az a nem vagyoni hátránya, hogy az alperesnek felróható okból olyan gyermeket kell nevelniük, akinek az egészsége károsodott, a vagyoni hátrányuk pedig a gyermekük nevelésének többletköltsége. A megnövekedett lakótérrel rendelkező és drágább négyzetméter árú lakás vásárlása sem ezt a nem vagyoni hátrányt, sem ezt a vagyoni hátrányt nem képes sem csökkenteni, sem kiküszöbölni. A lakás vásárlással a felperesek vagyonának jellege, minőségi összetétele változott meg, vagyonuk e része nem szűnt meg, nem élték fel, hanem más formában tárgyasult, kár nem érte őket.

A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az ítélet részbeni megváltoztatását, a házvásárlás költsége címen előterjesztett keresetüknek való helyt adást, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérték.

Vitatták azt az ítéleti álláspontot, mely szerint az I-II.r. felperesek részéről a károkozástól független döntés volt újabb gyermek vállalása, továbbá a tornaszoba kialakítása nem a III.r. felperes egészségkárosodásával állna okozati összefüggésben, hanem az I-II.r. felperesek anyagi lehetőségéhez kötődik. Utaltak arra, hogy az alapperben beszerzett pszichológiai szakvélemény, a felperesek személyes nyilatkozata, továbbá a meghallgatott tanúk vallomása is alátámasztotta, hogy a felperesek egygyermekes családként kívántak élni, az újabb gyermek vállalása nem a III.r. felperes egészségkárosodásától független döntés volt, hanem éppen ez motiválta és kizárólag ezért döntöttek az újabb gyermek vállalása mellett.

A jelen perben beszerzett orvos-szakértői vélemény kétséget kizáróan igazolja szakértői úton, hogy a III.r. felperes egészségi állapota miatt vált indokolttá a rehabilitációs gyakorlatok végzésére alkalmas és erre kiképzett helyiség kialakítása. A tornaszobával kapcsolatos ítéleti érvelés bizonyíték ellenes, ugyanakkor sérti a Pp.177.§. (1) bekezdését is, hiszen a szakértő kirendelésével a törvényszék elismerten szakkérdésnek minősítette a tornaszoba indokoltságának körülményét.

A kifejtettekre tekintettel bizonyított az okozati összefüggés fennállta, az oksági összefüggés egymásra épülő módon több lépcsőben áll fenn.

A kártérítés módjával kapcsolatosan elfoglalt elsőfokú ítéleti álláspont körében kiemelték, hogy a felperesek nem az egész ház vételárának költségét kívánják áthárítani az alperesre, hanem csak azon költséget, amely részben az eredetileg elképzelt családmódelnek megfelelő ingatlan vételára, négyzetméter ára és a jelen ingatlan vételára, négyzetméter ára közötti különbözetként jelentkezik, továbbá a két plusz szobára eső vételár költség (tornaszoba, második gyermek szobája) az, ami kártérítési igényre ad alapot. Ezek a többletkiadások ugyanis csak és kizárólag az alperesi jogellenes és felróható károkozásból fakadnak.

A vagyon átrendeződése körében kifejtett ítéleti álláspont sérti a Ptk.355.§.(1)-(4) bekezdését, azaz a teljes kártérítés elvét. Az alperesi károkozásra visszavezethető kiadás azért tartozik a kár fogalmi körébe, mert a felperesek a meglévő vagyonukat voltak kénytelenek a károkozás miatt olyan vagyontárgyra költeni, amely a károkozás hiányában nem állt volna szándékukban. A károkozó magatartás nélkül a megtakarított pénzeszközük, vagyonuk megmaradt volna.

A kifejtettekre tekintettel tévesen foglalt állást a törvényszék akként, hogy a házvásárlással kapcsolatos többletköltség iránti igény jogalapja hiányzik. Ennek folytán alaptalanul utasította el az indítványozott szakértői bizonyítást. Ezen szakértői bizonyítás másodfokú eljárás keretei közti lefolytatását kérte a felperesi fellebbezés, másodlagosan az elsőfokú ítélet e körben való hatályon kívül helyezését indítványozta.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében a felperesek által megfellebbezett rendelkezés helybenhagyását kérte.

A felperesek fellebbezése részben, az alábbiak szerint megalapozott.

A felperesek fellebbezésükben kizárólag a lakásvásárlási költségeik részbeni megtérítésére irányuló kereseti kérelmüket elutasító ítéleti rendelkezést támadták, az alperes fellebbezését pedig az ítélet tábla a 2017. február 3-án jogerőre emelkedett Pf.III.20.221/2016/3. számú végzésével hivatalból elutasította. Az ítéletnek tehát a felperesi fellebbezéssel nem érintett rendelkezései a Pp. 228.§ (3) bekezdése alapján jogerőre emelkedtek.

Az ítélet tábla a fellebbezéssel támadott - elutasító - ítéleti rendelkezés kapcsán a törvényszéknek a követelés jogalapja tekintetében elfoglalt jogi álláspontjával nem értett egyet.

A Ptk. 355.§ (4) bekezdése értelmében a kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenésen és az elmaradt vagyoni előnyön felül azt a kárpótlást vagy költséget is meg kell téríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A fentiek értelmében amennyiben a lakáscserével felmerült többletkiadás, vagy annak egy része a káreseménnyel okozati összefüggésben, a károsult életminőségének javítása szempontjából indokoltan merült fel, úgy ennek megtérítésére a károsult igényt tarthat.

Az ítélet tábla kiemeli, hogy a felperesek nem a második gyermekük megszületésével okozati összefüggésben szükségessé váló lakásviszonyok megteremtésének költségeit igényelik, hanem a kétgyermekes család szükségleteinek megfelelő 66m²-es alapterületű társasházi lakás ellenértékét meghaladó - a III. r. felperes egészségkárosodása miatt szükségessé váló többlet-alapterületből, valamint kertes övezeti jellegből adódó - többletköltségek megtérítését követelik

Az I. és II.r. felpereseknek a magánautonómiájukból fakadó családalapításhoz, ezen belül a családtervezéshez fűződő joguk gyakorlása során, azaz akkor, mikor úgy határoztak, hogy a III.r. felperes egészségkárosodása mellett is újabb gyermeket vállalnak, nem a károkozó alperes érdekeire, hanem arra kellett figyelemmel lenniük, hogy a III.r. felperes egészségkárosodásával okozati összefüggésben felmerülő költségeiket ne szükségtelenül, ne indokolatlanul növeljék. Az adott helyzetben általában elvárható magatartás körébe nem tartozik bele az, hogy a családtervezés

során a károkozó kímélete érdekében, ennek megfelelően határozzanak a felnevelni kívánt gyermekeik számáról, így a Ptk. 340.§ (1) bekezdése sem képezi akadályát a felperesi követelés érvényesítésének. A kifejtettekre tekintettel - függetlenül azon hivatkozott felperesi indokoktól, hogy kifejezetten a III.r. felperes egészségkárosodása indította őket újabb gyermek vállalására - az ítéletábra álláspontja szerint a felperesi követelés elbírálásánál pusztán azt a tény kell értékelni, hogy az I.-II.r. felperesek két gyermeket nevelnek, és az ekként kialakult család egészét tekintve a III.r. felperes egészségkárosodása a családnak milyen többletköltségeket tesz (tett) szükségessé. A felperesek követelését tehát attól függetlenül kell megítélni, hogy az egészségkárosodással született gyermekük születését követően vállaltak-e újabb gyermeket, avagy fordítva.

A perbeli esetben orvos-szakértőileg igazolást nyert, hogy a III.r. felperes állapotának szinten tartásához, esetleges javulásához rehabilitációs, fizioterápiás gyakorlatok elvégzése szükséges, melyek optimális eredménnyel az erre megfelelően kiképzett helyiségben végezhetők el, továbbá ... nevű gyermekük egészséges fejlődése megkívánja, hogy a III.r. felperessel ne közös hálózobája legyen.

A P.20.215/2014/19. számú szakértői vélemény fenti megállapításain túl az is nyilvánvaló, hogy a III.r. felperes mozgásban korlátozott volta, a segédeszközök szükségképpen használata a fentiekkel együtt a lakáson belül alapterület többletszükségletet keletkeztet, melynek mértéke tekintetében a felperesek által megjelölt hozzávetőleg 20 m² nem eltúlzottnak, hanem mindenképpen indokoltnak minősül.

Ugyancsak a III.r. felperes egészségkárosodásából fakad: mind a III.r. felperes helyváltoztatása, mind az életminőségének egyéb szempontú javítása, mentális állapota érdekében szükséges a kertés övezeti, földszinti, közvetlen kert-, illetve udvarkapcsolattal rendelkező lakhatási feltételek megteremtése.

A kifejtettekre figyelemmel a felperesek által érvényesített követelés tekintetében fennáll az alperes kártérítési felelősségének jogalapja: a jogellenes felróható magatartásával okozati összefüggésben merültek fel a házvásárlás bizonyos költségei, azok indokoltak és szükségesek a károsultat ért hátrány csökkentéséhez, érvényesítésük pedig nem ütközik a Ptk. 340.§ (1) bekezdésébe (Legfelsőbb Bíróság Pfv.III.21.269/2007/6. számú ítélet).

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a fenti körben nem folytatta le a szükséges bizonyítást, ezért az ítéletábra a másodfokú eljárás során az ingatlanforgalmi szakvélemény szükséges körben való kiegészítését rendelte el. Ennek eredményeként - a felek által nem vitatott szakvélemény alapján - az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítve megállapította, hogy egy a perbelivel hasonló alapterülettel, egyéb paraméterekkel rendelkező társasházi lakás esetében 220.000,- Ft/m², a családi házas, kertés övezeti ingatlan esetén hozzávetőleg 300.000,- Ft/m² a 2013. árszinten számított fajlagos forgalmi érték ...ban, a felperesek korábbi, illetve jelenlegi lakókörnyezetében (Pf.13. sz. szakvélemény - 220.000,- Ft/m², P.20.225/2014/6. sz. szakvélemény 12. oldal - 300.000,- Ft/m²).

Az ítéletábra a káronszerzés tilalmának figyelembevételével értékelte, hogy a kertés, családi házas övezetből fakadó előnyök ugyanakkor nemcsak a III.r. felperes egészségkárosodásából fakadó hátrányok csökkentését szolgálják, a magasabb színvonalú lakhatás a család többi tagját is előnyösen érinti, ezért mérlegeléssel úgy ítélte meg, hogy az övezeti eltérésből fakadó többletköltségeknek csupán 50%-át köteles az alperes megtéríteni. (Kúria Pfv.III.21.308/2012/9.).

Az elszámolás tehát az alábbiak szerint alakul:

A felperesek igénye alapos az alapterület többletigény (20 m²) körében a társasházi övezetre megállapított fajlagos érték alapulvételével meghatározott 4.400.000,- Ft (20 m² x 220.000,- Ft), továbbá a társasházi és a kertés övezetre megállapított fajlagos értékkülönbség fele, 3.440.000,- Ft

(66+20, azaz összesen 86 m² x 80.000,- Ft/2), mindösszesen tehát 7.840.000,- Ft erejéig. A tulajdoni arányok figyelembevételével tehát az I. és II.r. felperesnek személyenként 1.960.000,- Ft, míg a III.r. felperesnek 3.920.000,- Ft kártérítés és kamatai megfizetésére köteles az alperes az elsőfokú ítéletben foglalt marasztaláson felül.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezését részben, a fentieknek megfelelően megváltoztatta.

Az ítélet részbeni megváltoztatása a pernyertesség-pervesztesség arányának megváltozásával járt, mely indokoltta tette az elsőfokú ítélet perköltség viselésére irányuló rendelkezéseinek a részbeni megváltoztatását is. A felperesek által eredetileg érvényesített kereseti kérelem pertárgy értéke 34.745.827,- Ft volt. A felperesek az elsőfokú ítélet megváltoztatása folytán mindösszesen 11.034.041,- Ft erejéig, azaz követelésük 32%-ában minősülnek pernyertesnek. Ezen arányban kötelesek a felek az elsőfokú perköltség viselésére. A felperesek tehát az államnak egyetemlegesen 1.020.000,- Ft feljegyzett kereseti illetéket kötelesek megfizetni, azzal, hogy az ezt meghaladóan feljegyzett kereseti illetéket az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel az állam viseli. Az elsőfokú eljárásra az elsőfokú bíróság által 1.000.000,- Ft + Áfa összegben megállapított ügyvédi munkadíj figyelembevételével a felperesek kötelesek az alperesnek 360.000,- Ft + Áfa, azaz mindösszesen 457.200,- Ft ügyvédi munkadíjból álló elsőfokú perköltséget megfizetni. Az ítélet tábla az elsőfokú ítéletnek az alperest az I.r. felperes javára 274.638,- Ft szakértői költségben és díjban marasztaló rendelkezését nem érintette, figyelemmel arra, hogy ezen perköltség - az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettek szerint - olyan követelés tekintetében merült fel, amelyben a felperesek pernyertesnek bizonyultak, így a fellebbezési eljárás a perköltség ezen tételét nem érintette.

A felperesek fellebbezésének értéke 13.065.173,- Ft volt, ebből 7.840.000,- Ft erejéig, tehát 60%-ban minősülnek pernyertesnek a másodfokú eljárásban. Erre tekintettel az 1.045.200,- Ft feljegyzett illetékből a felperesek egyetemlegesen kötelesek az államnak megfizetni 418.100,- Ft-ot, míg a személyes illetékmentes alperes helyett további 627.100,- Ft feljegyzett fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet tábla a másodfokú eljárásra a 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdés b./ pontja és (5) bekezdése szerint - az Áfát is tartalmazó - 375.000,- Ft-ot állapított meg ügyvédi munkadíjként. A fellebbezési eljárásban való pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően az alperes tehát a felpereseknek 75.000,- Ft másodfokú ügyvédi munkadíj megfizetésére köteles. A felperesek részéről a másodfokú eljárásban 197.653,- Ft szakértői díj előlegezésére került sor, ebből a pernyertességnek megfelelően az alperes kötelesek 118.600,- Ft-ot megfizetni. Az alperest mindösszesen tehát a felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára 193.600,- Ft másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte az ítélet tábla.

Győr, 2018. február 6.

Dr. Világi Erzsébet sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó